

LANNOO'S AUTOBOEK

NOORWEGEN

LANNOO'S AUTOBOEK NOORWEGEN

ON THE ROAD

LANNOO

TOP 10

1 OSLO Blz. 99-117

De ligging vlak bij de fjord en de uitgestrekte bossen net buiten de stadsgrenzen maken van Oslo een van de mooiste hoofdsteden van Europa. Erg bezienswaardig zijn ook de winkelboulevards Karl Johan en Aker Brygge en het museumeiland Bygdøy. Bovendien zijn de nieuwe opera en het nieuwe Astrup Fearnley Museum architectonische pareltjes.

2 BERGEN Blz. 163-172

Tussen de veelkleurige houten huizen rondom het havenbekken komt de middeleeuwse Hanze weer tot leven. De stad is weliswaar bekend om zijn langdurige regenval, maar dat brengt niemand uit zijn humeur. De vismarkt, het Hanzemuseum, het Kunstmuseum en natuurlijk het uitzicht van boven over de stad zijn een must. In Bergen is het bijna het hele jaar door hoogseizoen.

3 STAAFKERK BORGUND Blz. 189, 190

Staaferken vindt u bijna overal in Noorwegen, maar de meest oorspronkelijke is de staaferk van Borgund aan het begin van het Lærdal. Ook de staaferken van Heddal, Urnes, Eidsborg en Hopperstad zijn een bezoek waard.

4 JOTUNHEIMEN Blz. 204-205

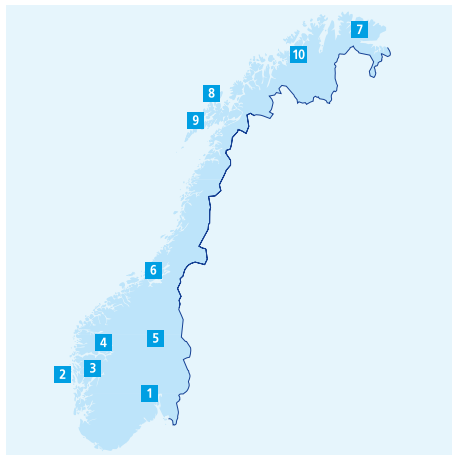
'Het land van de reuzen', zo luidt de vertaling van de Noorse naam, is het meest alpiene landschap van Noorwegen, bekend om zijn uitstekende wandelmogelijkheden en voortdurend nieuwe uitzichten op hoogvlakten, bergtoppen en gletsjers.

5 RØROS Blz. 209

De bijna compleet bewaard gebleven mijnstad uit de 18de eeuw behoort tot het UNESCO-Werelderfgoed. Donkere slakkenbergen midden in de stad herinneren aan de koperwinning, de kleine houten huisjes aan het harde dagelijkse leven van de arbeiders.

6 NIDAROS DOMKIRKE IN TRONDHEIM Blz. 217-218, 221

Boven op het graf van Olav de Heilige werd de schitterendste kathedraal van Scandinavië opgetrokken. In de dom, die na een bijna eindeloze restauratie weer in een perfecte toestand is, worden de Noorse koningen gezegend.

7 HURTIGRUTEN Blz. 235, 246

Er bestaat wellicht geen mooiere en comfortabelere manier om de Noorse kust te ontdekken dan met de schepen van de Hurtigruten. 2500 zeemijlen met adembenemende uitzichten op fjorden, scheren, bergen, gletsjers en steden. Een van de bestemmingen van deze buitengewone zeereis is de Noordkaap.

8 WALVISSAFARI IN ANDENES Blz. 229-230

De eilandengroep van de Vesterålen is niet zo ruw als de Lofoten, maar weet toch bezoekers te lokken dankzij de walvissafari's. Voor de kust van Andenes is de kans groot dat u deze blauwglanzende zeereuzen te zien krijgt.

9 LOFOTEN Blz. 227-249

De wild gekloofde rotseilanden boven de poolcirkel zijn een paradijs voor watersporters, hengelaars en bergbeklimmers. De sappig groene weiden, witte zandstranden en rode *rorbu*'s zijn een streling voor het oog.

10 ROTSTEKENINGEN VAN HJEMMELUFT Blz. 253

De mensen uit de steentijd hebben ons ongeveer 3000 rotstekeningen achtergelaten, allemaal moeizaam in het harde graniet gekrast. De betekenis van de tot 6000 jaar oude kunstwerken bij Alta is tot op vandaag onbekend, maar fascinerend zijn ze in ieder geval.

INHOUD

INLEIDING	9
Uitgestrekt land in het hoge noorden	
Van de warme stranden aan de zuidkust naar de gure Noordkaap	
PRAKTISCHE INFORMATIE	19
OVERNACHTEN	43
 DE MOOISTE ROUTES DOOR NOORWEGEN	
Inleiding Rondreis door Noorwegen	58
Route 1 Rondreis door het zuiden	60
Route 2 Van Oslo naar het Hoge Noorden	80

DE MOOISTE REGIO'S VAN NOORWEGEN

REGIO 1	Oslo en omgeving	99
	Unieke ligging tussen fjord en bossen	
REGIO 2	Zuidkust en Telemark	125
	Een droom van zon, zee en strand	
REGIO 3	West-Noorwegen – zuidelijk deel	145
	Contrasten tussen de Hardangerfjord, Hardangervidda en Kaap Lindesnes	
REGIO 4	Bergen en omgeving	163
	Jonge universiteitsstad met oude wortels	
REGIO 5	West-noorwegen – noordelijk deel	179
	Prachtige landschappen tussen de Sognefjord en de Jostedalbre	
REGIO 6	Fjelden en dalen in het oosten	197
	Tussen kaal hooggebergte en bosrijke dalen	
REGIO 7	Trondheim en omgeving	215
	De bakermat van het Noord-Europese christendom	
REGIO 8	Nordland	227
	Land van de middernachtzon en het poollicht	
REGIO 9	Finnmark en Troms	251
	Eenzame uitgestrektheid van het noorden	
REGIO 10	Spitsbergen	269
	Schrale rotseilanden in de noordelijke IJszee	
GESCHIEDENIS		283
	Markante data en gebeurtenissen	
Plaatsnamen- en trefwoordenregister		292
Personenregister		295
Fotoverantwoording		296

◀ Uitzicht van
Reinebringen
op de Lofoten.

UITGESTREKT LAND IN HET HOGE NOORDEN

— Van de warme stranden aan de zuidkust naar de gure Noordkaap —

Ja, vi elsker dette landet..., ja, we houden van ons land! Elke Noor kent de eerste strofe van het volkslied, dat door de latere Nobelprijswinnaar voor Literatuur Bjørnstjerne Bjørnson werd geschreven. Slechts heel weinig trotse noordelingen zullen het niet eens zijn met deze vurige bekentenis. Ook veel bezoekers uit het zuiden zijn echter eeuwig verliefd geworden op dit land aan de noordwestelijke rand van Europa. Omdat Noorwegen anders is dan de andere landen in Europa, ruig en vol contrasten, van de zonovergoten zuidkust tot de zeer koude, onherbergzame Noordkaap. Voor velen vervult het land een verlangen naar ongerepte natuur, schuimende rivieren, heldere meren, onherbergzame hoogvlakten, diep ingesneden fjorden en eindeloze bossen. Hier werd nog niet elke vierkante meter ontgonnen. Hier vindt u nog schitterende natuur in overvloed, waar de beschaving amper littekens heeft achtergelaten.

Wie besmet is met het Noorwegenvirus, komt altijd terug, al behoort Noorwegen tot de duurste reisbestemmingen van Europa. De Noren tonen ons hoe u het beste kunt genieten van de vrijheid die het dunbevolkte land biedt. *Friluftsliv* is in het Noors een synoniem voor alle denkbare activiteiten in de openlucht. Voor de een betekent *friluftsliv* een hengel uitwerpen naar zalm of jonge kabeljauw, voor anderen betekent het wandelen in de bergen, gezellig de Lofoten verkennen met de fiets, of in de winter langlaufen van berghut naar berghut.

Noorwegen is het op vijf na grootste land van Europa. Het is zes keer zo groot als Nederland en Vlaanderen samen. In de Lage Landen moeten echter ruim 24 miljoen mensen de ruimte delen, terwijl het er in Noorwegen slechts 5,3 miljoen zijn. Statistisch gezien wonen in het Noorse koninkrijk zestien inwoners per vierkante kilometer, maar in werkelijkheid is de verspreiding erg heterogeen. Tachtig procent woont in de buurt van de kust, overwegend in het zuiden en het westen. Alleen al in de vier grote steden Oslo, Bergen, Trondheim en Stavanger leeft bijna een kwart van alle Noren. In de bergen en in het noorden woont daarentegen bijna niemand.

- ▲ De periode van de middernachtzon op het Noordkaapplateau duurt van half mei tot eind juli

In de zomer is het zelfs in het zuiden van Noorwegen nog licht om 23 uur. Ten noorden van de poolcirkel gaat de zon dan al helemaal niet meer onder: in Bodø van 4 juni tot 8 juli, in Tromsø van 20 mei tot 22 juli, in Hammerfest van 16 mei tot 27 juli en in Longyearbyen op Svalbard van 20 april tot 20 augustus. Deze data kunnen elk jaar een dag verschillen.

KLIMAAT EN GEOGRAFISCHE LIGGING

Het ruwe klimaat en de extreme geografie maakten het van oudsher moeilijk om het land te koloniseren en dit waren ook eeuwenlang de voornaamste oorzaken van honger en armoede. Ongeveer drie vierde van het land bestaat uit bergen, woeste gronden en water. De hoogste bergen van Noorwegen zijn met hun bijna 2500 meter ook de hoogste van Scandinavië. Slechts een karige 3 % van de oppervlakte van het land kan min of meer als landbouwgrond worden gebruikt. In Europa moet alleen IJsland het met nog minder stellen.

De structuur van het land en de geografie zorgen echter ook voor overweldigende decors die kunnen uitpakken met enkele superlatieven: het land strekt zich uit vanaf de zuidelijkste punt bij Kaap Lindesnes over meer dan veertien breedtegraden of 1752 kilometer hemelsbreed tot Knivskjellodden op het eiland Magerøy. Op de smalste plaats in het noorden daarentegen is het land amper zes kilometer breed. Ook de door ontelbare fjorden en baaien ingesneden kustlijn is met een lengte van meer dan 25.000 kilometer wel heel erg lang. Als we de meer dan 150.000 eilanden ook meetellen, dan wordt de kustlijn nog eens 60.000 kilometer langer. Ook de grootste continentale gletsjer (Jostedalubre) en de langste fjord (Sognefjord) van Europa bevinden zich in Noorwegen.

Wie naar het noorden trekt, moet rekening houden met slecht weer en arctische temperaturen. U hoeft echter geen schrik te hebben: het Noorse weer is beter dan zijn reputatie. Vooral de temperaturen zijn veel draaglijker dan u zou vermoeden. Daarvoor zorgt de Golfstroom, die warme watermassa's vervoert uit de Golf van Mexico naar de Noordkaap. Zonder de Golfstroom zou Noorwegen een ijskoud land zijn, vergelijkbaar met Groenland of Siberië, die op min of meer dezelfde breedtegraden liggen. Door de gigantische warmwa-

terverwarming blijven de havens ook in het hoge noorden het hele jaar ijsvrij en daalt de watertemperatuur nergens onder de 5 °C. Hoe meer u echter het binnenland intrekt, hoe kouder de winters worden. In de dalen in het oosten van Noorwegen zijn winterse temperaturen van onder de -20 °C geen uitzondering.

Het Skandengebergte, dat zich overwegend uitstrekt in noord-zuidrichting, vormt de ruggengraat van Noorwegen. Het deelt het land klimatologisch op in een maritiem beïnvloed westelijk deel en een tamelijk continentaal oostelijk deel. De overheersende stromingen uit het zuidwesten brengen de kusten vaak winderig en regenachtig, maar zacht weer. In het binnenland daarentegen zijn de zomers doorgaans warm en droog en zijn de winters koud. Met meer dan 2000 millimeter neerslag per jaar is Bergen de stad met de meeste neerslag van heel Europa. In de luwte van de bergen valt echter vaak amper 500 millimeter neerslag per jaar. Daardoor moeten veel boeren hun velden regelmatig kunstmatig bevoelen.

De vele spectaculaire landschappen, die Noorwegen vandaag zo aantrekkelijk maken, ontstonden tijdens de laatste ijstijd. Ongeveer tienduizend jaar geleden lag heel Scandinavië nog onder een dikke ijskorst. Miljoenen tonnen gletsjerijs drukten op het land. Na het ontdooien kwam een volledig nieuw landschap tevoorschijn, want het ijs had alles als met een reusachtige schaar een nieuwe vorm gegeven. Fjorden, fjelden, dalen, meren, zwerfstenen, moreneheuvels en ontelbare heuvelruggen van scheren zijn het werk van de gletsjers uit de ijstijd. De erosie polijfde het landschap daarna tot zijn huidige vorm. Vandaag is nog zeer duidelijk te zien wat voor een landschapsvormende kracht het ijs bezit. Van de grootste gletsjer, de Jostedalsbre, vloeien langzaam

▼ Goed vastgemaakt met een touw: gletsjertocht met een lokale gids op de Jostedalsbre

- ▲ Een tocht met een postboot langs de Noorse kust is een van de mooiste zeereizen ter wereld. De schepen van de Hurtigrutenvloot leggen tussen Bergen en Kirkenes in de Barentszeeregio een afstand van meer dan 1200 zeemijl af

Sinds 1901 werd de Nobelprijs voor de Vrede al 99 keer uitgereikt, overwegend aan particuliere personen, maar ook 27 keer aan organisaties. Aan de prijs is een bedrag van 900.000 euro verbonden, dat wordt betaald met de rente van het vermogen van Alfred Nobel. De uitreiking vindt elk jaar plaats op 10 december, de sterfdag van Nobel, in het stadhuis van Oslo.

maar zeker twee dozijn gletsjertongen. De spleten en ijstovens aan het oppervlak geven een idee van de werking van het ijs. De gletsjer polijst en schaaft aan de onderkant van de rots en schuift de rest als puin en losse stenen voor zich uit.

STEDEN

Oslo is niet alleen de hoofdstad, maar ook de grootste stad van het land en het economische, culturele en politieke centrum. Zo hoeft het niet te verbazen dat ongeveer 20 % van de Noren in en rond de hoofdstad wonen. De ligging van Oslo kan nauwelijks mooier zijn. Het centrum ligt namelijk rond de hoefijzervormige fjord en de huizen klimmen de hellingen op als de treden van een amfiteater. De Oslofjord met zijn eilanden en de uitgestrekte bossen in de omgeving van Oslo liggen voor de deur. Slechts weinig hoofdsteden beschikken over zulke fantastische recreatiegebieden zo dicht bij de stad. De symbolen van de stad, het logge stadhuis, de vesting Akershus en de sierlijke Holmenkollenschans zijn reeds vanaf het water te zien.

Hoewel de stad ondertussen kan terugblikken op een duizendjarige geschiedenis, ziet hij er door zijn talrijke naoorlogse gebouwen overwegend modern en voor een deel gezichtsloos uit. Het karakter van de stad is echter bepalend, want Oslo heeft zich in de laatste jaren tot een toeristische trekpleister ontwikkeld. Vooral vanwege het grote aantal uitstekende musea, de opera, de havenbuurt en de winkelpromenades Karl Johan en Aker Brygge is een meerdaags bezoek aan Oslo de moeite waard. Wie er rustig de tijd voor wil nemen en ook nog uitstapjes naar de fjordeneilanden of in de omgeving van Oslo plant, kan gerust een week blijven zonder zich te vervelen.

WANDELPARADIJS NOORWEGEN

Noorwegen is een van de interessantste wandelgebieden van heel Europa. Natuurlijk speelt het gevarieerde, zelfs vaak spectaculaire landschap daarbij een belangrijke rol. Ook de lage bevolkingsdichtheid en de consequente natuurbescherming, die tot op vandaag voor de oprichting van 46 nationale parken zorgde, maken van wandelen een echt plezier. Dat weten ook de Noren en daarom is wandelen – naast skiën en hengelen – een van de populairste vrijetijdsbestedingen.

De Noorse Wandelvereniging – **Den Norske Turistforening (DNT)** – zorgt er nu al 150 jaar voor dat wandelaars in het hele land hutten en uitgezette paden aantreffen. In totaal staan een vijfhonderdtal hutten en meer dan 8000 bedden ter beschikking. Er is een divers aanbod dat reikt van heel kleine stulpjes met amper twee britsen tot grote, comfortabele berghotels die zelfs volpension aanbieden. Bovendien onderhoudt de DNT in de zomer een wandelwegennet van 20.000 kilometer en in de winter ongeveer 4300 kilometer langlaufpistes.

De zomerpaden worden in het gebergte aangeduid met kleine stenen piramides, waarop een rode 'T' is geschilderd. De winterroutes worden rond Pasen voorzien van staven, die in de sneeuw steken. Met de uitgezette wandelpaden heeft de Noorse Wandelvereniging twee doelen voor ogen: de paden moeten de wandelaars veilig en langs de kortste weg van de ene hut naar de andere leiden. Bovendien dienen ze ook om de routes te bundelen, zodat de dierenwereld niet onnodig wordt gestoord. De gevoelige vegetatie mag ook niet worden vernield door ontelbare min of meer parallelle paden.

Er zijn drie verschillende soorten **DNT-hutten**: de geëxploiteerde hutten, de zelfbedieningshutten en de niet-geëxploiteerde hutten. De **geëxploiteerde hutten** onderscheiden zich vaak niet van eenvoudige hotels. DNT-leden en niet-leden kunnen overnachten in kamers van verschillende grootte en krijgen desgewenst ook maaltijden geserveerd. **Zelfbedieningshutten** zijn voorzien van proviand, hebben verwarmings- en kookmogelijkheden, maar het water moet u uit de dichtstbijzijnde beek halen. De hutten zijn gesloten, de DNT verleent aan haar leden een standaard sleutel, die op alle hutten past. Het geld voor de overnachtingen wordt achtergelaten in de hut. Dit systeem berust op wederzijds vertrouwen en functioneert verbazingwekkend goed in Noorwegen. Als u de prijzen voor logies en eten te duur vindt, moet u rekening houden met het doorgaans erg dure transport als gevolg van de moeilijke bereikbaarheid van de hutten. Sommige hutten kunnen bijvoorbeeld alleen met een helikopter van proviand worden voorzien.

Niet-geëxploiteerde hutten zijn op dezelfde wijze uitgerust als de zelfbedieningshutten, maar hebben geen proviand ter beschikking.

Den Norske Turistforening (DNT), Youngstorget 1, 0181 Oslo, T 40 00 18 70, www.dnt.no.

◀ Vogelperspectief: wandelen in het nationaal park Jotunheimen, het 'huis van de reuzen'

Niet minder interessant is een bezoek aan **Bergen**, de voormalige hoofdstad en het onomstreden centrum van West-Noorwegen. Veel zelfbewuste Berge-naars zijn nog steeds de mening toegedaan dat ze op zijn minst in de mooi-ste stad van het land wonen. Een must voor elke bezoeker is een bezoek aan de vismarkt en natuurlijk ook aan Bryggen, de oude Hanzewijk, die door de UNESCO op de Werelderfgoedlijst werd geplaatst. In de kraampjes aan het havenbekken worden elke dag opnieuw enorme hoeveelheden verse garnalen opgestapeld. U vindt er verder ook zo goed als alle vissoorten die de zee te bieden heeft.

Ook **Trondheim** kent een lange geschiedenis en heeft vooral in het verleden van zich doen spreken als centrum van de kerstening, residentiestad van de koning en bisschoppelijke zetel. Deze luister komt tot uitdrukking in de bijna duizend jaar oude Nidarosdom. De reeds van ver zichtbare kathedraal werd waarschijnlijk gebouwd op het graf van de heilige Olav en is de mooiste van Scandinavië.

De *olieboomtown* en het financiële centrum **Stavanger** staat symbool voor het moderne Noorwegen. Lang geleden ontstond een pittoresk stadje rond het havenbekken Vågen. Na de olie- en gasvondsten voor de kust beleefde Stavanger een enorme bloeiperiode. De stad is inmiddels uit zijn voegen gebarsten en geldt al lang als de duurste stad van Noorwegen. Zo liggen oud en nieuw vlak naast elkaar. Oude houten huizen moeten de schaarse ruimte delen met koele betonnen gebouwen en moderne kantoortorens.

ECONOMIE

De reusachtige **olie- en gasvoorraden** voor de kust hebben van Noorwegen binnen enkele jaren een van de rijkste landen ter wereld gemaakt. Sinds het begin van de oliewinning in het jaar 1972 werd bovendien stevig gespaard. Het begrip 'staatsschuld' is de Noren dan ook vreemd. In 2006 werden het overheidspensioenfonds, dat sinds 1967 de middelen van de sociale zekerheid beheert, en het in 1990 gestichte oliefonds, dat met de opbrengsten uit de oliewinning wordt gespijsd, tot één staatsfonds samengevoegd. Het vermogen bedraagt omgerekend ongeveer 850 miljard euro en wordt wereldwijd winstgevend belegd. In 2017 werd besloten om de olieaandelen af te stoten. Op die manier wil de Noorse staat voor haar inkomsten onafhankelijk zijn van de internationale olieprijs. De verder borrelende inkomsten uit de oliesector zullen Noorwegen ook in de toekomst in staat stellen om zijn zeer hoge levensstandaard te bewaren.

Behalve de olie- en gasvoorraden zorgt waterkracht, waarvan Noorwegen het grootste potentieel van Europa bezit, massaal voor goedkope energie. Daarmee werden en worden in de eerste plaats energieverstinkende industriële processen zoals de productie van kunstmest en metalen legeringen mogelijk gemaakt. Stroom uit atoomenergie was niet nodig, omdat er meer dan voldoende waterkracht voorhanden is. Ook kolencentrales speelden bij de energiewinning geen rol. De eventuele bouw van nieuwe waterkrachtcentrales, die doorgaans gepaard gaat met grote ingrepen in gevoelige ecosystemen, wekt echter sinds enige tijd weerstand op. Veel Noren willen namelijk ook in

de toekomst nog kunnen genieten van de laatste niet-gekanaliseerde rivieren en watervallen.

Door de olieboom worden traditionele sectoren als de **visserij, de land- en bosbouw** en de **rendierteelt** steeds minder belangrijk. Deze ontwikkeling is onder andere te wijten aan het verbod op commerciële walvisvangst en aan de overbevissing en de daardoor noodzakelijk geworden verlaging van de vangstquota. Ook de aquacultuur, het kweken van zalm in grote kooien in baaien en fjorden, kon deze trend slechts gedeeltelijk een halt toeroepen. Daarom dragen de traditionele beroepen vandaag – ondanks hoge overheids-subsidies – amper 2 % van het bruto nationaal product bij.

TOERISTISCHE HOOGTEPUNTEN

Het **zuiden** is bekend om zijn kleine vissersdorpjes met stralend witte houten huizen. De pareltjes aan de **Noorse Rivièra** zijn Risør, Kragerø, Arendal en Mandal. Wanneer de zon schijnt aan een blauwe hemel baden ze in een bijna zuidelijke sfeer. Zandstranden en scherenkusten nodigen u uit om te baden. Zo ver in het noorden had u dat wellicht nooit vermoed. Als u over een boot beschikt, kunt u in de wirwar van kleine scheren voor de kust uw droomplekje uitkiezen. U zult het wellicht met niemand hoeven te delen.

Van de pittoreske kustplaatsjes van Zuid-Noorwegen is het maar een klein eindje naar het binnenland en de traditierijke provincie **Telemark**. Het zacht glooiende, bosrijke en met akkers bezaaide heuvelland vormt dankzij zijn tal-

▼ Een kudde rendieren: niet op het veld maar op een rijweg in de Finnmark

rijke meren, rivieren en kanalen een paradijs voor watersporters. Eeuwenoude boerderijen met huizen en schuren van verweerd hout en het Telemarkkanaal herinneren aan lang vervlogen tijden.

Gaat u van Telemark naar de westelijke zijde van het **Setesdal**, dat het zuiden van Noorwegen in twee helften deelt, dan komt u bij de zuidelijkste fjelden met onherbergzame, boomloze hoogvlakten. Zo krijgt u reeds een voorproefje op de grote nationale parken.

Het Skandengebergte vormt een bergketen die zich uitstrekt van de provincie Telemark in het zuiden tot Sør-Trøndelag in het noorden. Hier liggen de mooiste en meest bezochte nationale parken van het land: **Hardangervidda**, **Jotunheimen**, **Rondane** en **Dovrefjell**. De Hardangervidda is de grootste hoogvlakte van Europa en strekt zich uit over 9000 km². Ontelbare meren en rivieren doorsnijden de eenzame vlakte. In het Jotunheimen liggen de hoogste bergen van Scandinavië, die nog tot diep in de zomer met sneeuw bedekt zijn. Tussen de kust en het Jotunheimen dringt de **Jostedalsbre**, de grootste gletsjer van Europa. Hij is de laatste jaren weliswaar gedeeltelijk gesmolten, maar beslaat nog steeds een oppervlakte van iets meer dan 500 km².

Het Noorwegen van de fjelden wordt ingedeeld in verscheidene grote dalen, die allemaal tamelijk parallel lopen van het noordwesten naar het zuidoosten. **Numedal**, **Hallingdal**, **Valdres**, **Gudbrandsdal** en **Østerdal** werden reeds vroeg bevolkt en worden ook vandaag nog intensief bebouwd. Ook het toerisme speelt hier een belangrijke rol, want de aangrenzende bossen en hoogvlakten bieden fantastische mogelijkheden om te wandelen en te skiën.

De hele Noorse kust, van de Oslofjord tot de Varangerfjord aan de Russische grens, bestaat uit talloze baaien en inhammen. De meest imposante vindt u echter in het **fjordland** aan de westkust. In de 19de eeuw waren de eerste reizigers dolenthousiast over de woeste schoonheid van de fjorden, die op enkele plaatsen tot 200 kilometer landinwaarts trekken en zich op het einde vaak mooi vertakken. Ze zijn omgeven door steile, dikwijls tot 1000 meter hoge rotswanden. In het voorjaar moet u bij de Hardangerfjord beslist eens letten op een heel bijzonder natuurschouwspel: terwijl de fruitbomen aan de oevers van de uitgestrekte fjord reeds in volle pracht bloeien, glanst op de vlakbij gelegen toppen van de Hardangervidda nog de sneeuw van de voorbije winter.

Al wachten er in het fjordland om elke hoek spectaculaire uitzichten, toch hadden de mensen het hier nooit makkelijk. Een paar vierkante meter vruchtbaar land tussen de fjord en de rots of op een hooggelegen vooruitstekend stuk was vaak de enige cultiveerbare grond. De straten kronkelen in eindeloze bochten langs de oevers. Vaak werd elke meter moeizaam in de rots opgeblazen.

Ten noorden van Trondheim, de poort naar het **noorden**, wordt Noorwegen steeds smaller. Bij Narvik is de wespentaille met nog maar een goede 6 kilometer op zijn smalst. Hoe verder u naar het noorden trekt, hoe dunner bevolkt het land is. De drie noordelijkste provincies **Nordland**, **Troms** en **Finnmark** zijn op enkele steden na, die bijna allemaal aan de kust liggen, zo goed als verlaten. Dit komt in de eerste plaats doordat het binnenland amper een bestaansgrond biedt. Alleen de Samen trotseren met hun rendierkudden al eeuwenlang de ongunstige weersomstandigheden.

De noordelijkste provincie van Noorwegen, de Finnmark, is niet alleen de grootste maar ook de dunstbevolkte provincie. De Finnmarksvidda maakt het grootste deel van het gebied uit. Op dit reusachtige, onherbergzame, tot 600 meter hoge plateau heersen extreme weersomstandigheden. In de winter kunnen de temperaturen hier tot onder -30°C dalen. In de zomer kan het ondanks de noordelijke ligging echter verbazingwekkend warm zijn. Dan maken de muggen het leven van de bezoekers en de Samen lastig. Zelfs de rendieren lijden onder de kleine kwelgeesten en zijn blij wanneer ze eindelijk naar de zomerweiden aan de kust mogen trekken.

Voor velen behoort een uitstapje naar de **Lofoten** en **Vesterålen** tot de absolute hoogtepunten van een bezoek aan Noorwegen. Hier steken door ijs gevormde en bizar geërodeerde bergen vaak tot 1000 meter direct uit de zee omhoog. Groene weiden, droomstranden met fijn zand die doen denken aan de Zuidzee en betoverende kleurschakeringen van de middernachtzon veranderen het landschap in een sprookjeswereld.

Vroeg of laat krijgt ieder van ons wel eens zin om naar de **Noordkaap** te trekken, ook al is de tocht langs bochtige wegen eindeloos lang. Van Trondheim naar de noordelijkste punt van Europa is het tenslotte nog ongeveer 1600 kilometer op de E 6. Colonne campers en auto's uit alle landen van Europa laten zich ook door de peperdure toegangsprijzen in de reusachtige souvenirshops aan de Noordkaap niet afschrikken. De drukte aan de Noordkaap is een anachronisme, maar slechts enkele kilometers verder wacht u alweer een uitgestrekt, verlaten landschap met weldadige rust en eenzaamheid. Voor velen is dit de belangrijkste reden om telkens weer naar het noorden te trekken.

▼ [Het schilderachtige vissersdorp Nusfjord op de Lofoten staat op de UNESCO-Werelderfgoedlijst](#)

◀ Populair vanwege de spectaculaire foto's: de Kjeragbolten, de ingeklemde rots aan de Lysefjord

PRAKTISCHE INFORMATIE

Aanbevolen literatuur	19	Logeren	30
Allemansrecht	20	Met kinderen in Noorwegen	31
Autorijden/autoverhuur	21	Nationale parken	31
Diplomatieke vertegenwoordigingen	24	Noodgevallen/Belangrijke telefoonnummers	33
Douane	23	Openbaar vervoer	33
Drugs	23	Openingstijden	34
Eten en drinken	23	Pers/televisie/bioscoop	34
Feestdagen en festiviteiten	26	Post/Postzegels	35
Foaien	27	Roken	35
Geld/creditcards/banken	27	Sport en ontspanning	35
Geneeskundige verzorging en gezondheid	27	Stroom	38
Heenreis	28	Telefoneren	38
Huisdieren	28	Tijdzone	39
Informatie	28	Tips voor reizigers met een handicap	39
Inkopen	29	Veiligheid	39
Internet	29	Woordenschat voor onderweg	39
Klimaat/kleding/reistijd	30		

AANBEVOLEN LITERATUUR

- **Dahl, Kjell Ola:** *Gevangen in het web* (Signatuur, 2008, 239 blz.). Raadselachtige moorden in Oslo brengen de onbehouwen en cynische commissaris Gunnarstranda bijna tot wanhoop. Meesterlijk en spannend geschreven misdaadroman.
- **Gaarder, Jostein:** *De wereld van Sofie* (Houtekiet, 2015, 560 blz.). In meer dan veertig talen vertaalde bestseller, die inmiddels ook werd verfilmd. Een roman over de geschiedenis van de filosofie. Oorspronkelijk geschreven voor jongeren, maar ook voor volwassenen een interessant en aangenaam boek.
- **Holt, Anne:** *Schaduw dood* (Cargo, 2013, 320 blz.). Misdaadroman en sociale roman. Het verhaal gaat niet alleen over de moord op de achtjarige Sander, maar ook over de aanslagen in Oslo en op het eiland Utøya, waarbij

Fotoverantwoording

Bergen Tourist Board/Oddleiv Apneseth: blz. 171 ; Per Eide: blz. 170
Christian Nowak, Berlin: blz. 26, 36, 44, 50, 52, 55, 65, 77, 83 b., 105, 107, 112, 116, 117, 122, 124, 127, 128, 135, 139, 140, 147, 148, 149, 150, 151, 154 b., 158, 167, 177, 182, 184 o., 204, 208, 214, 219, 225, 235, 237, 239, 242, 262, 263, 266
Fjord Norge/Friithjof Fure: blz. 192 ; Per Eide: blz. 184 b.; blz. Terje Rakke: blz. 144, 172 b.
Fotolia/AlTeich: blz. 106; Andrea Seemann: blz. 166; Barte: blz. 272; Cybercrisi: blz. 275; Doug Olson: blz. 121; Einar Bog: blz. 104, 113; Erectus: blz. 271; Farida: blz. 172 o., 29; Gail Johnson: blz. 193, 271; Harmonie57: blz. 15; Isabelle CONTARD: blz. 33; Jakob Seib: blz. 21; Jean Clacac: blz. 92; Kay-Rafael Stemmer: blz. 155; Kozłowska Ewa: blz. 238; Luca.viola: blz. 277; Marcus Thoericht: blz. 276; Maslov Dmitry: blz. 79; Mo: blz. 183, 218; Muehle: blz. 61, 74, 154 o., 195; Naturablichter: blz. 199; Oleg Kozolov: blz. 11, 186; Paologo: blz. 59, 91, 231, 245, 259; Photale: blz. 12; Pmac: blz. 2, 22, 37, 70, 90, 181, 188, 229; Rageziv: blz. 10, 256; Sander Man: blz. 119; Tomasz Nowick: blz. 38
Hurtigruten: blz. 83 o.
iStockphoto/Avatar: blz. 275; Dawnn: blz. 275; Erectus: blz. 277; Mikeu: blz. 273; Pengranger: blz. 282; Pum Eva: blz. 280; Sepp Friedhuber: blz. 279; Tpopova: blz. 186; Thor Oliverson: blz. 18; TT: blz. 268
Jarle Wæhler: www.nasjonaleturistveger.no: blz. 250
Klaus Betz, Oberstenfeld: blz. 217, 232
Lillehammer Turist: blz. 32, 95, 203, 207 b.; Frank Klische: blz. 39; Hunderfossen Familiepark: blz. 207 o.; Maihaugen: blz. 80
Petra & Gerhard Zwirger-Schoner, Innsbruck: blz. 13, 97, 159, 165, 200, 211, 213, 219, 220, 243,
Shutterstock/aaabbccc: blz. 262; 399778584: blz. 42, Andrey Armyagov: blz. 56, Anibal Trejo: blz. 260, Anna Jedynak: blz. 103, Anna Jedynak: blz. 98, Byelikova Oksana: blz. 162, Claudiovidri: blz. 136, Fango: blz. 24, Felix Lipov: blz. 17, GliardiImages: blz. 109, Galyna Andrushko: blz. 226, HildaWeges Photography: blz. 94, Igor Plotnikov: blz. 5, Jan-Dirk Hansen: blz. 178, Larui Lohi: blz. 8, Mariusz.ks: blz. 26, Michael Schroeder: blz. 247, Mikkel Bigandt: blz. 212, Nanisimova: blz. 196, Natalia Kabliuk: blz. 71, Pippa Sanderson: blz. 45, RPBaiao: blz. 20, Samot: blz. 68, V. Belov: blz. 241, Voyagerix: blz. 73
Tapisserie de Bayeux: blz. 284
VISTA POINT Verlag (Archiv), Rheinbreitbach: blz. 23, 35, 131, 283, 288, 287 b., 287 o., 290
www.pixelio.de: blz. 143, 174, 175

Voorplat cover: bovenaan: Shutterstock/Nejron Photo, midden: Shutterstock/Voyagerix, onderaan: Shutterstock/TTStudio
Titelpagina: blz. 2-3 Traditionele visserhuizen in Sakrisøy op de Lofoten: Fotolia/Pmac
Top 10: blz. 4-5 Berglandschap in Jotunheimen National Park: Shutterstock/Igor Plotnikov

Auteur: Christian Nowak
Oorspronkelijke titel: *Norwegen*
Oorspronkelijke uitgever: VISTA POINT Verlag, Rheinbreitbach, Duitsland
Uit het Duits vertaald door Stijn Deblauwe
Vormgeving: Studio Lannoo
Zetwerk: Peter De Bock
Cartografie: Kartographie Huber, Unterschleißheim
©2018 VISTA POINT Verlag, Rheinbreitbach
©2019 Nederlandse tekst Uitgeverij Lannoo nv, Tielt
e-mail: redactie.toerisme@lannoo.be
D/2019/45/200 - ISBN 978 94 014 6015 6 - NUR 512

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

www.lannoo.com

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienwaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.
e-mail: redactie.toerisme@lannoo.be

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.